

Que els arbres del canvi climàtic no ens tapin el bosc de la mala gestió territorial

És evident que les abundants i intenses pluges han estat el desencadenant meteorològic de les grans i catastròfiques inundacions que s'han produït a Alemanya i Bèlgica. També és cert que aquest fenomen meteorològic molt sever pot ser atribuïble al canvi climàtic. Però, molt probablement els efectes catastròfics sobre la població NO s'haurien produït si les edificacions on vivien les víctimes no haguessin estat construïdes en les zones inundables de rius i torrents.

És clar que a hores d'ara l'atenció prioritària s'ha de centrar en la gestió de l'emergència. Cal enfocar-la en els afectats i en les famílies de les víctimes. Però no podem esperar massa per reflexionar sobre els errors en la gestió i planificació del territori, especialment en la no consideració de les zones exposades als riscos naturals a l'hora d'edificar i de construir infraestructures.

Al nostre país, sabem molt bé que no estem exempts d'aquesta problemàtica. Per citar-ne només alguns exemples recents que han produït danys molt quantiosos, recordem els efectes de les inundacions a la conca del riu Francolí i zones adjacents l'octubre de 2019, amb 4 morts i 2 desapareguts; o els danys causats pel temporal Glòria a tot el litoral mediterrani el gener de 2020 on tota la costa, especialment el delta de l'Ebre, es va veure molt afectada, i també els rius de la franja costanera - com el Fluvià, el Ter, la Tordera - van patir desbordaments i inundacions. Es van produir 13 víctimes mortals a tot el litoral mediterrani, 4 dels quals a Catalunya. També podem recordar les tràgiques inundacions del riu Sió, amb 3 víctimes mortals a la població d'Agramunt, el novembre de 2015, només per citar alguns casos recents.

L'informe RISKCAT sobre els riscos naturals a Catalunya, presentat al govern de la Generalitat de Catalunya el 2008, ens diu que el 15% del sòl urbanitzable a Catalunya està en zona inundable. Aquesta problemàtica, similar a la resta d'Espanya, posa de manifest la gran exposició al risc d'inundació de les àrees amb urbanisme consolidat on les edificacions ja estaven construïdes abans de la normativa, actualment vigent, que prohibeix edificar en zona inundable.

La principal debilitat en la bona gestió d'aquests riscos naturals la trobem en els errors o en la manca de decisions adequades en relació al territori, a l'urbanisme i a les infraestructures. Durant moltes dècades no es va considerar ni en la planificació territorial, ni en l'urbanisme, el factor d'exposició als riscos naturals com el d'inundació.

És evident que tot i el bon coneixement científic i tecnològic, a les normatives vigents i al bon sistema de protecció civil que tenim, en mitigació de riscos naturals, no ho fem prou bé. Segurament hem d'explicar millor a la societat en el seu conjunt i als nostres dirigents polítics especialment que cal invertir molt més en prevenció. Prevenir no és car, reconstruir ho és molt més, i les pèrdues de vides humanes són irrecuperables. Les administracions han de tenir clar que les polítiques preventives són indispensables per mitigar el risc. I, per això, cal prendre decisions fermes i valentes.

Joan Manuel Vilaplana, Director de l'Observatori del GeoRisc del Col·legi de Geòlegs de Catalunya

Que los árboles del cambio climático no nos tapen el bosque de la mala gestión territorial

Es evidente que las abundantes e intensas lluvias han sido el desencadenante meteorológico de las grandes y catastróficas inundaciones que se han producido en Alemania y Bélgica. También es cierto que este fenómeno meteorológico muy severo puede ser atribuible al cambio climático. Pero, muy probablemente los efectos catastróficos sobre la población NO se habrían producido si las edificaciones donde vivían las víctimas no hubieran sido construidas en las zonas inundables de ríos y torrentes.

Está claro que a estas alturas la atención prioritaria debe centrarse en la gestión de la emergencia. En este momento los focos deben dirigirse a los afectados y a las familias de las víctimas. Pero no podemos esperar demasiado para reflexionar sobre los errores en la gestión y planificación del territorio, especialmente en la no consideración de las zonas expuestas a los riesgos naturales a la hora de edificar y de construir infraestructuras.

En nuestro país, sabemos muy bien que no estamos exentos de esta problemática. Por citar sólo algunos ejemplos recientes que han producido daños muy cuantiosos, recordamos los efectos de las inundaciones en la cuenca del río Francolí y zonas adyacentes en octubre de 2019, con 4 muertos y 2 desaparecidos; o los daños causados por el temporal Gloria en todo el litoral mediterráneo en enero de 2020 donde toda la costa, especialmente el delta del Ebro, se vió muy afectada, y también los ríos de la franja costera - como el Fluvià, el Ter, la Tordera - sufrieron desbordamientos e inundaciones. Se produjeron 13 víctimas mortales en todo el litoral mediterráneo, 4 de ellos en Cataluña. También podemos recordar las trágicas inundaciones del río Sió, con 3 víctimas mortales en la población de Agramunt, en noviembre de 2015, sólo por citar algunos casos recientes.

El informe RISKCAT sobre los riesgos naturales en Cataluña, presentado al *govern de la Generalitat* en 2008, nos dice que el 15% del suelo urbanizable en Cataluña está en zona inundable. Esta problemática, similar al resto de España, pone de manifiesto la gran exposición al riesgo de inundación de las áreas con urbanismo consolidado donde las edificaciones ya estaban construidas antes de la normativa, actualmente vigente, que prohíbe edificar en zona inundable.

La principal debilidad en la buena gestión de estos riesgos naturales la encontramos en los errores o en la falta de decisiones adecuadas en relación al territorio, al urbanismo y a las infraestructuras. Durante muchas décadas no se consideró ni en la planificación territorial, ni en el urbanismo, el factor de exposición a los riesgos naturales como el de inundación.

Es evidente que a pesar del buen conocimiento científico y tecnológico, a las normativas vigentes y al buen sistema de protección civil que tenemos, en mitigación de riesgos naturales, no lo hacemos suficientemente bien. Seguramente debemos explicar mejor a la sociedad en su conjunto y a nuestros dirigentes políticos especialmente que hay que invertir mucho más en prevención. Prevenir no es caro, reconstruir lo es mucho más, y las pérdidas de vidas humanas son irreversibles. Las administraciones deben tener claro que las políticas preventivas son indispensables para mitigar el riesgo. Y, por ello, hay que tomar decisiones firmes y valientes.

Joan Manuel Vilaplana, Director de l'Observatori del GeoRisc del Col.legi de Geòlegs de Catalunya